

STÅ STEM! GÅ!
- DISKUTER UNGES VALGRET

DA OMKEMT

Indhold

En bevægelsesøvelse, der kan involvere alle i klassen og kan udføres med både store og små grupper. Eleverne får mulighed for aktivt og på gulvet at udtrykke holdninger, fremsætte forslag og ideer, tilkendegive tvivl og indtage flere standpunkter i forhold til et givent spørgsmål eller en valgt problemstilling.

Brug fx øvelsen til at diskutere unges valgret.

Formål

At eleverne får en oplevelse og accept af, at den enkelte kan se en sag fra flere vinkler, og at de i en drøftelse og undersøgelsesfase ikke behøver låse sig fast på kun ét standpunkt.

At indsamle og undersøge alle mulige synspunkter i klassen/ gruppen (minoritetsudsagn såvel som majoritetsholdninger)

At få elever, som sædvanligvis ikke udtaler sig verbalt til også at tilkendegive, hvor de står, dvs. "at give "stemme" til de mere tilbageholdende.

Fag

Alle

Øvelsen kan i princippet bruges i alle fag, hvor der er plads til og mulighed for at udvikle ideer, tilkendegive synspunkter og drøfte spørgsmål og problemstillinger, som ikke har et bestemt facit men har flere og åbne svarmuligheder. Den kan bruges til samtale om forhold i klasse- eller skolefællesskabet, til problemstillinger og konflikter i samfundet, til værdispørgsmål indenfor især humanistiske områder men også til idéudvikling indenfor naturfaglige emner, praktiske fag og videnskabelige spørgsmål, hvor der er brug for nytænkning.

Tidsforbrug

Fra 15 – 30 min eller mere, afhængigt af, hvor længe der er engagement, opfindsomhed og energi i elevgruppen

Materialer

Gulvplads, så det er muligt både at stå i en cirkel og flytte sig rundt i forhold til hinanden. Et valgt emne/problem at forholde sig til/udtrykke synspunkter om, såsom:

- Hvordan får vi vores klasse til at blive et godt sted at være for alle? Eller
- Hvilke rettigheder og pligter skal være gældende for 7. – 9. klasse i det store frikvarter?
- skal valgretsalderen sættes ned til 16?

Se flere ideer til temaer under opfølgende materialer.

Beskrivelse

Start processen med at alle står i en cirkel. (Forklar fremgangsmåden for eleverne, hvis de endnu ikke kender den) Hvem som helst kan starte ved at træde et skridt frem, bryde cirklen og komme med et klart udsagn (synspunkt, idé eller forslag). Andre elever tilkendegiver deres enighed i dette udsagn ved at gå hen og stille sig ved siden af den elev, som har talt, eller deres uenighed ved at blive stående eller gå lidt væk. Herefter er der mulighed for at en anden elev siger, hvad hun eller han mener.

Efterhånden som flere elever står frem og fremsætter synspunkter, går ("sjokker") andre hen og stiller sig sammen med dem, de er enige med. Når de gør det, kan de eventuelt tilføje deres egen nuance, eller give deres version af synspunktet. Hvis man ikke er enige i nogle af de fremførte udsagn eller holdninger, kan man gå til et andet sted i lokalet og herfra fremføre sit eget synspunkt. Igen kan folk tilkendegive deres støtte ved at gå over og stille sig i eller i nærheden af senest udtalte position.

Understreg at en af fordelene ved denne øvelse eller samtalemethode er, at man kan skifte standpunkt. Man kan sige én ting og stå i den ene side af lokalet, hvorefter man kan komme på andre tanker eller i tvivl og komme med et fuldstændig modsat udsagn og stå i den modsatte side.

Ethvert udsagn står for sig selv i rummet; det eksisterer uanset om man støtter det eller ej, så man kan bevæge sig frem og tilbage så ofte, man har lyst til. Dette er en håndgribelig måde, hvorpå man kan opleve sine synspunkter som omskiftelige eller flydende.

Jo mere omskiftelighed jo mere er man i stand til at få øje på alle de forskellige synspunkter, der findes i klassen/gruppen

Bed eleverne om at bevæge sig frit fra en position til en anden.

Bed dem om at undlade at bruge ledende spørgsmål eller "som om" udsagn.

Man kan eventuelt forklare eleverne, hvordan man kan "snyde" eller gemme sig. Hvis man ønsker at forblive tavs, er det en idé at hægte sig på en gruppe og gå rundt med den, for hvis man står stille, kan man blive spurgt om, hvad man mener. Hvis man altså ikke ønsker at blive spurgt, er det bedst at flytte sig ofte!

Læreren bør være opmærksom på følgende:

- Nogle elever kan være usikre eller kan glemme at flytte sig, mind dem om det på en opmuntrende måde, ikke insisterende og krævende.
- Stop øvelsen, når der ikke er flere nye udsagn.
- Det kan ske, at det ikke mere er nødvendigt at flytte sig rundt: fx hvis der er en forandring i energien og eleverne er meget engagerede og tilbøjelige til at fortsætte samtalen stående. Brug din situationsfornemmelse her, hvis samtalen flyder og alle forekommer at være involveret. I dette tilfælde er det måske ikke nødvendigt at fortsætte med at flytte sig rundt.
- Vær opmærksom på hvis der kommer kant/skarphed i samtalen, samt skift i energi.
- Hvis skarphed i samtalen fortsætter og eleverne kredser om en problemstilling, kan det betyde, at der er en klar polaritet af to modsatte synspunkter, eller en konflikt som skal løses på anden vis
- Hvis elevgruppen er lige ved at nå frem til en beslutning og der er et klart flertal, så gå over til en egentlig beslutningsproces og spørg mindretallet i elevgruppen, hvad der skal til for at de kan tilslutte sig den beslutning, som flertallet er ved at vedtage. (se øvelsen "Dybde Demokratiske beslutninger")

Refleksion og opsamling

Spørg eleverne om, hvilke udsagn de husker og skriv dem ned (medmindre læreren eller en hurtigt skrivende elev allerede har noteret udsagnene undervejs i processen)

Bed eleverne om at tænke over, hvilke(t) udsagn der gjorde særligt indtryk på dem og hvad de blev opmærksomme på.

Tal med eleverne om, hvad øvelsen bragte med af indsigt og hvordan klassen kan arbejde videre med denne indsigt. Hvilke nye tiltag eller nyskabelser, mål eller aktiviteter kan der komme ud af det, de har erkendt/lært? Hvad kan den enkelte og fællesskabet gøre for at realisere dette mål?

Hvis øvelsen munder ud i polaritet af to modsatte synspunkter A og B, kan man evt. bede eleverne om, parvis eller i grupper at finde alle de argumenter, de kan for synspunkt A og alle de argumenter de kan komme i tanker om for synspunkt B og præsentere dem i klassen, inden man evt. går videre til en egentlig afstemning eller beslutning. Bed eleverne om at bruge gruppearbejdet til at "tænke parallelt" så det er alle gruppemedlemmernes opgave at finde på argumenter fra begge sider.....ikke at dele sig i to - og diskutere indbyrdes.

Supplerende litteratur

Et aktuelt emne i relation til demokrati og deltagelse er valgretsaldere. Denne øvelse er oplagt til at diskutere om valgretsaldere skal sættes ned til 16 år på baggrund af en række læste tekster, oplæg eller informationssøgning.

Find materialer her:

Artikel: "Vi siger nej til 16-årige vælgere", Politiken.dk , 8. oktober 2010

<http://politiken.dk/politik/ECE1079235/vi-siger-nej-til-16-aarige-vaelgere/>

Dansk Ungdomsfællesråd har en lang række artikler og debatindlæg om valgretsaldere på www.duf.dk

Debatindlæg i Politiken, 03.10.10 : "Kom nu med vores valgret" af Af Fatin Nesimi, Gymnasieelev, 17 år.

Kan findes via [ww.emu.dk](http://www.emu.dk) og infomedia.

Andre eksempler på spørgsmål, som også kan bruges til denne øvelse:

Om fællesskab, indflydelse og demokrati:

- Hvad kan man gøre for at få et federe klassefællesskab?
- Hvordan gør vi vore timer i dansk/samfundsfag/naturfag/.....mere spændende?
- Hvordan får vi indført mere brug af IT og flere moderne medier i undervisningen på vores skole?
- Hvordan får elevrådet større indflydelse på de beslutninger, der træffes i skolebestyrelsen?
- Hvor gammel skal man i fremtiden være for at få stemmeret i Danmark?
- Hvad er det vigtigste at satse på, hvis man vil forbedre sundhedstilstanden blandt unge...?
- Er det etisk forsvarligt at...?
- Hvilke holdninger har denne klasse til ...?

Øvelsen kan evt. bruges i forbindelse med eller forlængelse af arbejdet med andre aktiviteter i dette materiale; f. eks,

"Ret og pligt som borger i Danmark" og "Fællesskab – hvad er det?"

Supplerende ideer

Øvelsen kan også bruges som "icebreaker", tjek ind, afslutning på dagen eller til evaluering. Den kan også bruges til lærermøder, hvor det typisk er de samme få, der siger noget, eller til andre møder, hvor man gerne vil have en fornemmelse af, hvor deltagerne - også det tavse flertal - står.